

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.03.2021, sp. zn. 22 Cdo 2957/2020, ECLI:CZ:NS:2021:22.CDO.2957.2020.1

Číslo: 92/2021

Právní věta:

Právo ke vkladu na vkladní knížce není způsobilé být předmětem držby a nemůže dojít k jeho vydržení, neboť jeho povaha nepřipouští trvalý nebo opakovaný výkon.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.03.2021

Spisová značka: 22 Cdo 2957/2020

Číslo rozhodnutí: 92

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Držba (o. z.)

Předpisy: § 988 odst. 1 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 4. 2020, sp. zn. 18 Co 51/2020.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobci (resp. jejich právní předchůdci) se žalobou domáhali určení, že majetková hodnota v podobě pohledávky za žalovanou odpovídající předmětu vkladu na vkladní knížce č. 1, staré č. účtu 2, vedené u žalované na jméno A. B. (dále jen „vkladní knížka“), byla ke dni úmrtí J. V., zemřelého 9. 2. 2016, naposledy bytem v R. (dále také jen jako „zůstavitel“), součástí jeho majetku, a je tak předmětem (aktivem) pozůstalosti.

2. Obvodní soud pro Prahu 4 (soud prvního stupně) rozsudkem ze dne 11. 10. 2019, č. j. 40 C 58/2018-148, žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

3. Vyšel ze zjištění, že od 15. 1. 1970 vede žalovaná na jméno A. B. účet č. 2, ke kterému byla vystavena vkladní knížka. Na vkladní knížce byl první vklad proveden dne 15. 1. 1970, poslední 2. 7. 1992. Z vkladní knížky nebyly provedeny žádné výběry, pravidelně však byly připisovány úroky, přičemž poslední zápis je ze dne 1. 6. 2011. Vkladní knížka je na jméno A. B., vinkulovaná heslem,

vklad vázán 12 měsíční výpovědí. Od roku 1996 do 2016 měl předmětnou vkladní knížku v držení J. V. (zůstavitel), a to na základě listiny ze dne 2. 11. 1996 sepsané A. B. s podpisy dvou svědků. Dědici po A. B. byl mimo jiné i J. V. (zůstavitel) a jeho žena, K. V. (sestřenice A. B.). Žalobci jsou dědici (resp. jejich právními nástupci) J. V., který zemřel 9. 2. 2016. Vkladní knížka nebyla v dědictví po A. B., ani po J. V. projednána a je v úschově Okresního soudu v Prachaticích.

4. Soud prvního stupně konstatoval, že žalobci mají na požadovaném určení naléhavý právní zájem ve smyslu § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), neboť vkladní knížka představuje sporné aktivum pozůstalosti zůstavitele. Dále uvedl, že s ohledem na § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), je nutné věc posuzovat podle právní úpravy zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“). K převodu vkladu na vkladní knížce mezi A. B. a J. V. nedošlo. Uvedl, že k převodu mohlo dojít pouze jediným způsobem, a to postupem podle § 8 odst. 3 vyhlášky Ministerstva financí č. 47/1967 Sb., o peněžních službách občanům. V projednávané věci se tak nestalo; listina ze dne 2. 11. 1996 sepsaná A. B., o níž žalobci existenci práva opírají, sama o sobě k převodu práva nepostačovala. S ohledem na to uzavřel, že vkladní knížka (resp. vklad na ní) se nemohla stát součástí nebo předmětem dědictví po zůstaviteli. Námitku žalobců týkající se vydržení práva ke vkladu považoval, s ohledem na výše uvedené, za nepřípadnou. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl.

5. K odvolání žalobců Městský soud v Praze (odvolací soud) rozsudkem ze dne 8. 4. 2020, č. j. 18 Co 51/2020-209, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení.

6. Skutková zjištění soudu prvního stupně považoval za správná a úplná; ztotožnil se i s právním posouzením věci. Uvedl, že závazkový právní vztah mezi vkladatelem a peněžním ústavem vzniká na základě reálné smlouvy o vkladu (§ 778 odst. 1 obč. zák.). Vklad představuje pohledávku vkladatele vůči peněžnímu ústavu a vzniká převzetím vkladu podle § 781 odst. 1 obč. zák. Převzetím peněžním ústavem opouští finanční prostředky majetkovou sféru vkladatele a stávají se majetkem peněžního ústavu. Uvedl, že základním právem vkladatele je právo se vkladem nakládat; to v sobě zahrnuje i změnu osoby věřitele ve vkladovém vztahu. Současně z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu dovodil, že právo nakládat se vkladem není výrazem vlastnického práva vkladatele k peněžním prostředkům, neboť tyto jsou vlastnictvím peněžního ústavu. V takto definovaném závazkovém vztahu tedy vkladní knížka slouží jen jako potvrzení peněžního ústavu o existenci a výši vkladu (§ 782, 783 obč. zák.); není cenným papírem, i když bez jejího předložení nelze se vkladem nakládat. Dodal, že podle právní úpravy zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, mohl vkladatel svou pohledávku postoupit jinému jen písemnou smlouvou, a to pouze při zachování postupu podle § 8 odst. 3 vyhlášky Ministerstva financí č. 47/1967 Sb., o peněžních službách občanům, podle kterého k převodu došlo tím, že spořitelna na žádost vkladatele vyznačila na vkladní knížce jméno, příjmení a adresu nového vkladatele. Uzavřel, že nebyl-li v projednávané věci tento postup dodržen, nedošlo k převodu práva ke vkladu na zůstavitele, a žaloba proto není důvodná. K námitce vydržení práva uvedl, že ani tato není důvodná. Měl za to, že způsobilým předmětem vydržení může být pouze věc, která může být předmětem vlastnictví (resp. věcné právo). Vzhledem k tomu, že právo nakládat se vkladem jako právo závazkové není výrazem vlastnického práva vkladatele k těmto prostředkům, nelze obecně (bez ohledu na konkrétní skutkové okolnosti věci) dovozovat ani vydržení tohoto práva.

7. S ohledem na to, že vkladní knížka na jméno není cenným papírem (viz výše), dále uzavřel, že ani v případě vydržení předmětné vkladní knížky (jako věci, na základě tvrzeného předání, resp. darování knížky A. B. zůstaviteli) nemohlo dojít ke vzniku práva zůstavitele se vkladem nakládat. Uvedl, že peněžní prostředky, které převzal peněžní ústav, nelze darovat tím způsobem, že vkladatel s úmyslem obdarovat předá vkladní knížku na jméno třetí osobě, případně prohlásí, že jí peněžní prostředky poskytuje jako dar. V této souvislosti odvolací soud odkázal na shodné závěry přijaté v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu.

8. K námitce žalobců, že právní úprava zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vydržení práva ke vkladu umožňuje, předně uvedl, že předmětem řízení je otázka určení majetkového stavu zůstavitele ke dni jeho úmrtí v roce 2016. Nelze proto činit žádné závěry založené na základě tvrzení držby vkladní knížky žalobci v následujícím období. Dále zdůraznil, že podle § 988 odst. 1 o. z. je možné držet právo, které lze právním jednáním převést na jiného a které připouští trvalý nebo opakovaný výkon. Měl za to, že tyto podmínky právo odpovídající vkladu na vkladní knížce (pohledávka za peněžním ústavem) nesplňuje, neboť nesplňuje předpoklad trvalého nebo opakovaného výkonu. Uzavřel proto, že nelze-li dané právo považovat za způsobilý předmět držby, nelze uvažovat ani o jeho vydržení. Z tohoto důvodu nepovažoval za podstatné zabývat se otázkou, zda dané právo ke vkladu na vkladní knížce je nehmotnou věcí ve smyslu § 496 odst. 2 o. z.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

9. Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobce a) dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. Naplnění předpokladů přípustnosti dovolání spatřuje v tom, že v rozhodovací praxi odvolacího soudu nebyla doposud vyřešena otázka, zda právo ke vkladu na vkladní knížce je způsobilým předmětem držby. Závěr odvolacího soudu, že toto právo být předmětem držby nemůže, a nemůže proto dojít ani k jeho vydržení, považuje za nesprávný, odporující § 988 odst. 1 o. z. Nesouhlasí se závěrem, že právo odpovídající vkladu na účtu je právem jednorázovým. Má naopak za to, že představuje dlouhodobý vztah, v jehož rámci strany opakovaně a průběžně vykonávají svá práva a povinnosti. Odkaz odvolacího soudu na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. [22 Cdo 2598/2004](#), považuje za nepřipadný, neboť citované rozhodnutí vychází z jiné právní úpravy. Dále namítá, že odvolací soud nesprávně zaměňuje pojmy právo ke vkladu a právo nakládat se vkladem. Uvádí, že právo nakládat se vkladem je právem závazkovým. Pojem právo ke vkladu však považuje za pojem nadřazený, obsahově širší, obsahující v sobě zejména vlastnické právo k pohledávce za bankou. Domnívá se proto, že v projednávané věci je nepochybně dán věcněprávní prvek, a to nikoli v podobě vlastnického práva k finančním prostředkům, které jsou předmětem vkladu, ale právě v podobě vlastnického práva k pohledávce za peněžním ústavem. K tomu, že pohledávka je věcí v právním smyslu odkazuje na § 489, § 496 odst. 2 a § 979 o. z. Navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

10. Žalovaná se v dovolacím vyjádření ztotožňuje s právním posouzením věci odvolacím soudem, které považuje za zcela odpovídající stavu věci. Uvádí, že majitel vkladní knížky může uplatnit právo na výplatu pohledávky (nebo její části) pouze jednou, neboť vyplacením požadované částky pohledávka (její část) zaniká. Nelze proto uvažovat o možnosti trvalého výkonu práva a nejsou tak naplněny podmínky § 988 odst. 1 o. z. Má za to, že k vydržení práva ke vkladu nemohlo za účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dojít. Současně namítá, že vydržení nebylo možné ani za předchozí právní úpravy (k tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. [22 Cdo 2598/2004](#)). Navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání jako nepřipustné odmítl, případně jej zamítl z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné.

11. Vedlejší účastnice na straně žalované v dovolacím vyjádření uvádí, že odvolací soud se v dovoláním napadeném rozhodnutí řádně vypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi, přičemž jeho právní závěry považuje za správné. Domnívá se, že neexistuje žádný dovolací důvod, tedy zejména že rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu doposud neřešené otázce. Zdůrazňuje, že k řešení otázky posouzení práva ke vkladu existuje množství judikatury, kterou odvolací soud ve svém rozhodnutí cituje a akceptuje. Navrhuje proto, aby Nejvyšší soud dovolání jako nepřipustné odmítl, případně zamítl (shledá-li Nejvyšší soud jeho přípustnost).

III.

Připustnost dovolání

12. Jelikož napadené rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno po 30. 9. 2017, projednal Nejvyšší soud dovolání a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 (srov. čl. II odst. 2 zákona č. 296/2017 Sb.).

13. V nyní projednávané věci mají žalobci postavení tzv. nerozlučných společníků (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2001, sp. zn. [20 Cdo 1921/99](#), uveřejněné pod č. 24/2002 Sb. rozh. obč., rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 1999, sp. zn. 21 Cdo 1820/99, ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. [33 Cdo 2374/2007](#), ze dne 25. 11. 2010, sp. zn. [30 Cdo 4581/2009](#), ze dne 2. 9. 2015, sp. zn. [21 Cdo 1684/2015](#), ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. [33 Cdo 1976/2016](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. [21 Cdo 4549/2007](#), a ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. [29 Cdo 2873/2015](#)). Byť bylo dovolání podáno výslovně pouze žalobcem a), platí účinky tohoto úkonu i pro ostatní žalobce (§ 91 odst. 2 o. s. ř.). Za dovolatele je proto nutné považovat všechny účastníky na straně žalobců.

14. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla řešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

15. Podle § 241a odst. 1 – 3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

16. Rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na řešení právní otázky, zda právo ke vkladu na vkladní knížce je způsobilým předmětem držby, resp. zda je možné jeho vydržení, a to s ohledem na možnost jeho trvalého nebo opakovaného výkonu. Tato otázka hmotného práva nebyla doposud v rozhodování odvolacího soudu v poměrech právní úpravy zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, vyřešena. Dovolání je proto přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

17. Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je podle § 237 o. s. ř. přípustné, že je uplatněn dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání není důvodné.

18. Základní podmínkou vydržení je existence držby. Podle právní úpravy zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, bylo nutné rozlišovat mezi držbou věci a držbou práva. Současná právní úprava obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, uvedené rozlišení opouští a hovoří pouze o držbě práva, neboť i držbou věci je držba práva vlastnického (shodně též důvodová zpráva k § 988 o. z.).

19. Podle § 988 odst. 1 o. z. lze držet právo, které lze právním jednáním převést na jiného a které připouští trvalý nebo opakovaný výkon.

20. K posouzení otázky, zda dané právo je způsobilé být předmětem držby, či nikoli, je proto nutné zabývat se mimo jiné otázkou, zda jeho povaha připouští trvalý nebo opakovaný výkon. Tato podmínka je navázáním na právní úpravu zákona č. 946/1811 Sb. zák. soud., obecný zákoník občanský (dále jen „OZO“), jakož i na vládní návrh občanského zákoníku z roku 1937 (dále jen „vl. n. 1937“) – k tomu viz § 100 vl. n. 1937 a § 311 OZO (užívající slovní obrat „nehmotné věci, které jsou předmětem právního obchodu“) ve spojení s dobovou literaturou (např. Rouček, F., Sedláček J. a kol.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, Praha: V. Linhart, 1935, díl II., s. 78-79).

21. Podle literatury k § 311 OZO, která je (s ohledem na již uvedené) v souvislosti s výkladem § 988 o. z. nadále použitelná, nemohou být předmětem držby práva, která zanikají jediným výkonem. Předmětem držby proto není zástavní právo k nemovitostem, právo dědické a ta práva obligační, která spočívají v nároku na jednorázové plnění. Stejně tak nelze držet právo, které má být uspokojeno několika dílčími plněními, jde-li jinak o jednotný dluh (např. plnění ve splátkách). Jiná obligační práva, která mají trvalejší charakter a nezanikají jediným plněním, však mohou být předmětem držby; tak např. nájem, pacht, nárok na různé renty či právo trvale požadovat zdržení se nebo trpění něčeho, práva ze smlouvy o důchodu (viz Rouček, F., Sedláček J., op. cit., s. 79-80; Randa, A. Držba dle rakouského práva v pořádku systematickém. Zpracoval Šikl, H. Praha: J. Otto, 1890, s. 92 a násl.).

22. Ve vztahu k povaze práva ke vkladu na vkladní knížce již v rozsudku ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. [22 Cdo 2598/2004](#), Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr, že právo z vkladu na vkladní knížce nemůže být předmětem vlastnického práva, neboť nejde o hmotnou věc. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2002, sp. zn. [29 Cdo 479/2000](#) (uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, C. H. Beck, pod pořadovým č. C 1034), uvedl, že na základě smlouvy o vkladu vzniká mezi peněžním ústavem a vkladatelem závazkový vztah. Základním právem vkladatele je právo nakládat vkladem. Toto právo zahrnuje oprávnění peněžní prostředky vybrat nebo je použít k jinému vkladu u téhož peněžního ústavu, je však závislé na předložení listiny stanovené pro jednotlivé druhy vkladů. Předmětem práva jsou vložené peněžní prostředky a peněžní prostředky, na které vkladateli vznikne nárok na základě úroku nebo jiných majetkových výhod. Právo vkladatele vkladem nakládat obsahově odpovídá závazku peněžního ústavu. Právo nakládat těmito peněžními prostředky není výrazem vlastnického práva vkladatele k těmto prostředkům, poněvadž jejich vlastníkem se stává peněžní ústav. Toto právo vyplývá ze závazkového vztahu mezi peněžním ústavem a vkladatelem. Peněžnímu ústavu vzniká při uplatnění práva vkladatele nakládat peněžními prostředky povinnost tyto prostředky vkladateli vydat. Samotná vkladní knížka slouží jen jako potvrzení peněžního ústavu o existenci a výši vkladu; není cenným papírem, i když bez jejího předložení nelze vkladem nakládat (shodně též např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2011, sp. zn. [33 Cdo 702/2010](#), uveřejněný pod č. 144/2011 Sb. rozh. obč.).

23. Z uvedeného vyplývá, že právo ke vkladu na vkladní knížce představuje závazkovou (obligační) pohledávku vkladatele vůči peněžnímu ústavu, který má zejména povinnost peněžní prostředky vkladateli při splnění podmínek smlouvy o vkladu vyplatit. Nelze mít pochybnosti o tom, že vyplacením (části) vkladu dochází k (částečnému) zániku dané obligace. Již z toho důvodu je třeba uzavřít, že právo ke vkladu na vkladní knížce nepřipouští trvalý či opakovaný výkon, neboť jediným výkonem dochází k jeho zániku. Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že závazky ze smlouvy o vkladu mají zpravidla dlouhodobější charakter. Bez ohledu na to, jak dlouho daná obligace existuje, stále zaniká jejím jediným výkonem. Není přitom rozhodné, zda dojde pouze k zániku částečnému (tj. k částečné výplatě vkladu), jelikož stále jde o jednotný dluh.

24. Konečně správnost uvedeného závěru nezpochybňuje ani skutečnost, zda je se vkladní knížkou spojeno právo na pravidelné připsání úroku (resp. jiné majetkové výhody). Ačkoliv v jeho případě dochází zpravidla k pravidelnému opakování (a může tak vzniknout dojem opakovaného výkonu),

nelze ani v případě práva k úroku či úroku z prodlení uvažovat o jeho způsobilosti být předmětem držby. Z právního hlediska jsou úroky příslušenstvím pohledávky (§ 513 o. z.). Byť je jejich postavení ve vztahu k pohledávce postavením akcesorickým, neznamena to, že jsou s pohledávkou nedělitelně spjaty. Úroky lze samostatně uznat, započíst, či převést na jiného; jednotlivé úroky mohou i samostatně zaniknout. Pohledávky vzniklé z jednotlivých úrokových lhůt jsou samostatné, v jednotné právo se neslučující obligace, z nich každá sama o sobě zaplacením pomíjí (srov. Randa A., Šikl, H., op. cit., s. 97; viz též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2009, sp. zn. [32 Cdo 2421/2009](#), uveřejněné pod č. 102/2010 Sb. rozh. obč.).

25. S ohledem na výše uvedené je proto nutné uzavřít, že právo ke vkladu na vkladní knížce není způsobilým předmětem držby, neboť jeho povaha nepřipouští trvalý či opakovaný výkon (§ 988 odst. 1 o. z.). Závěr odvolacího soudu (i soudu prvního stupně), že v projednávané věci nemohlo dojít k jeho vydržení, je proto správný.

26. Z uvedeného je zřejmé, že dovolání není důvodné. Nejvyšší soud jej proto podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

27. Nad rámec dovolacích námitek Nejvyšší soud poznamenává, že i kdyby uvedené právo bylo způsobilým předmětem držby, nebylo by předmětem vydržení. Ustanovení § 1011 o. z. podřazuje pod pojem „vlastnictví“ vše, co někomu patří, všechny jeho věci hmotné i nehmotné; jde však o vymezení vlastnictví v širším smyslu, a na právní režim všech takto široce vymezených předmětů vlastnictví nelze vztáhnout bezezbytku ustanovení upravující vlastnické právo (díl třetí části III. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Vydržet lze pouze vlastnické právo; předpokladem vydržení vlastnického práva je držba tohoto práva (§ 1089 odst. 1 o. z.). Odborná literatura přitom za předmět držby vlastnického práva (která může vést k jeho vydržení) považuje jen hmotnou věc, kterou však právo ke vkladu na vkladní knížce není (k tomu viz Spáčil, J. a kol., Věcná práva. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 32; Bělovský, P. Kontext držby a vydržení vlastnického práva v novém občanském zákoníku. Jurisprudence, 2014, č. 1; viz též Horák, O., Dostálík, P. Věc v právním smyslu v novém občanském zákoníku z právněhistorické perspektivy. Časopis pro právní vědu a praxi, 2013, č. 1; Petrov, J. in Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 987 a násl.; Tégl, P. in Melzer, F., Tégl, P. a kol. Občanský zákoník – velký komentář. Svazek III. Praha: Leges, s. 203; Křiváčková, J., Hamuláková, K., Tintěra, T. a kol. K pojetí člověka a věci v novém soukromém právu. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 205).